

JYX

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Lönnroth, Harry

Title: Edvard Grönblad : unohdettu keskiajan tutkija Jyväskylästä

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja 2019

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Lönnroth, H. (2019, 8.12.2019). Edvard Grönblad : unohdettu keskiajan tutkija Jyväskylästä. Ramus Virens : JYU Medieval Studies. <https://ramusvirens.home.blog/2019/12/08/edvard-gronblad-unohdettu-keskiajan-tutkija-jyvaskylasta/>

8 JOULUKUUN, 2019

RAMUSVIRENS

Edvard Grönblad – unohdettu keskiajan tutkija Jyväskylästä

Jyväskylän vanhalla hautausmaalla on takorautainen risti, jossa lukee ”Här hvilar doktor Edvard Grönblad död 4/1 1864 i 49 års ålder”. Hauta sijaitsee aivan piirilääkäri Wolmar Schildtin (1810–1893) hautapaaden lähetyvillä. Siinä, missä Schildt kuuluu Jyväskylän historian merkkihenkilöihin, Grönblad on varmasti monelle ohikulkijalle tuntematon. Kuka siis oli tämä nuorena kuollut tohtori Edvard Grönblad?

Edvard Grönblad syntyi Turussa vuonna 1814. Opinnot veivät hänet 1820- ja 1830-luvuilla eri puolille Suomea ja myös Ruotsiin: Vaasan triviaalikouluun, Raahen pedagogioon ja Oulun triviaalikouluun. Oulusta Grönblad siirtyi Uppsalaan, jossa hän opiskeli historiaa ja laati ensimmäisen tieteellisen työnsä, väitöskirjansa *Bidrag till Österbottens historia* (1839). Hän teki myös tutkimusmatkoja Eurooppaan vuodesta 1839 aina vuoteen 1860 asti.

Grönblad toimi opettajana Helsingin yksityislyseossa sekä yliopiston konsistorin ja kirjaston amanuenssina. Historian dosentiksi hänet nimitettiin vuonna 1843, ja hän sai tilaisuuden toimia myös virkaatekevänä historian professorina vuosina 1854–1856. Hän myös haki sittemmin avautunutta virkaa, mutta veti hakemuksensa takaisin, kun hänen mielenterveytensä alkoi järkkyyä. Vuonna 1863 Grönbladille myönnettiin ero amanuenssin virasta ja dosentuurista ja hän muutti Jyväskylään veljensä, kihlakunnantuomari Karl Johan Oskar Grönbladin (1812–1893) luo. Kauan hän ei kuitenkaan ennättänyt Keski-Suomessa asua, sillä hän kuoli jo seuraavan vuoden alussa. Helsingin yliopiston ylioppilasmatrikelissa Grönbladista kerrotaan koruttomasti, että hän asui ”viimein mielisairaana veljensä luona Jyväskylässä” kuollen siellä naimattomana. *Suomen kansallisbiografiasta* hänen pienoiselämäkertansa ei löydy.

Vaikka Grönbladin työ jäi kesken, hän ehti tehdä elämänsä aikana paljon sekä historian että alkuperäislähteiden julkaisemisen saralla. Tutkijana häntä kiinnosti ennen kaikkea Suomeen liittyvä keskiaika ja 1500-luku. Grönbladista on todettu, että vaikka hänen muu tieteellinen tuotantonsa jäikin monien eri työtehtävien vuoksi melko pieneksi, hänen lähdejulkaisuillaan on kuitenkin kiistatonta arvoa. Hänen merkityksensä historiantutkijana ja lähteiden julkaisijana on tunnustettu varsinkin, kun hänen toimintaansa verrataan hänen omiin aikalaisiinsa. Grönbladin työtä leimasi aiempaa teoreettisempi lähestymistapa ja tutkimusote, mikä näkyy muun muassa hänen lähdejulkaisussaan *Nya källor till Finlands medeltidshistoria* vuodelta 1857. Siitä on vielä 1900-luvun lopussa sanottu, että se on oman lajinsa paras edustaja.

Korkealaatuiset lähdejulkaisut ovat tunnettuja siitä, että ne kestävät aikaa. Digitalisaatio on lisäksi tuonut alalle aivan uusia ulottuvuuksia, ja esimerkiksi keskiaikaa ja 1500-lukua koskevien lähteiden digitalisoinnissa Suomi on johtavia maita. Grönbladille asiakirjojen julkaiseminen oli ennen kaikkea isänmaallinen teko. Digitaalisten ihmistieteiden aikakaudella korostetaan puolestaan lähteiden avointa saatavuutta. Kansallisarkiston kehittämä ja ylläpitämä *Diplomatarium Fennicum* -verkkopalvelu tuo Suomea koskevat keskiaikaiset asiakirjat kaikkien saataville, ja tähän jatkumoon liittyy osaltaan myös Edvard Grönblad.

Harry Lönnroth,
pohjoismaisten kielten professori ja *Diplomatarium Fennicum*in toimituskunnan jäsen

Lähteet

Diplomatarium Fennicum. <http://df.narc.fi>. Luettu 26.11.2019.

Grönblad, Edvard (1839), *Bidrag till Österbottens historia*. Uppsala.

Grönblad, Edvard (1857), *Nya källor till Finlands medeltidshistoria* I. Köpenhamn.

Huldén, Lena (1998), Edvard Grönblad som urkundsutgivare. Teoksessa *Musarum minister. Studia in honorem Kari Tarkiainen 14.6.1998*. Helsinki: Arkistolaitos, 131–139.

Kansallisbiografia. <https://kansallisbiografia.fi>. Luettu 26.11.2019.

Kerkkonen, Martti (1988), *Suomen arkistolaitos Haminan rauhasta maan itsenäistymiseen*. Helsinki: Valtionarkisto.

Kotivuori, Yrjö (2005), *Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852. Jakob Edvard August Grönblad*. <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=U1070>. Luettu 7.9.2018.

Mustelin, Olof (1957), *Studier i finländsk historieforskning 1809–1865*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.